

Kommunförbundets EU-intressebevakning - mål och prioriteringar 2017

Helsingfors 2017

Innehåll

Kommunförbundets EU-intressebevakning 2017 – mål och prioriteringar	4
Kommunförbundets EU-politiska mål.....	5
Prioriteringarna i Kommunförbundets EU-intressebevakning.....	6
Regionalpolitikens framtid efter år 2020	6
Integrerad EU-politik för Arktis.....	8
Ett starkt EU bygger på en stark ekonomisk och monetär union	9
Den europeiska pelaren för sociala rättigheter.....	10
Nya möjligheter för vuxna	12
EU:s ungdomsinitiativ	12
Implementering av handlingsplanen för cirkulär ekonomi.....	13
Implementering av EU:s energistrategi: Europeiska unionens vinterpaket "Ren energi för alla i Europa"	15
Implementering av EU:s energistrategi: Resor och rörlighet på ett utsläppsnått sätt	16
EU:s urbana agenda	18
Europeiska migrationsagendan	19
Jämställdhet och likabehandling	20
Implementering av strategin för den digitala inre marknaden – Halvtidsöversyn av strategin för den digitala inre marknaden	21
Rättvisare företagsbeskattning	22
Implementering av kapitalmarknadsunionen	23

Kommunförbundets EU-intressebevakning 2017 – mål och prioriteringar

Många av den senaste tidens händelser och beslut både i Europa och på andra håll i världen påverkar Europeiska unionens framtid. En del av EU:s utmaningar har sitt ursprung i det politiska läget i medlemsstaterna medan många andra beror på det världspolitiska läget. EU måste förbereda sig inför förhandlingarna om det brittiska utträdet, förhandlingar om fördelningen av flyktingbördan behövs för att lösa flyktingkrisen, utrikes- och säkerhetspolitiken kräver ett växande antal åtgärder och en stärkt ekonomisk konkurrenskraft förutsätter gemensamma synpunkter och handlingar.

I skuggan av de stora utmaningarna utvecklas EU utgående från Junckerkommissionens strategiska prioriteringar, vilka kommer att implementeras genom olika initiativ. Rubriken på kommissionens arbetsprogram 2017 är "Ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum". Målet är att EU ska koncentrera sig på stora frågor, där unionen har möjlighet att få till stånd konkreta saker. Kommissionens prioriteringar är bland annat sysselsättning, tillväxt och investeringar, den digitala inre marknaden, energiunionen och klimatpolitiken, en stärkt ekonomisk och monetär union, sociala rättigheter och en ny invandringspolitik.

Unionens trovärdighet förutsätter god beslutsförmåga och transparens. Kommissionen har redan under tidigare år eftersträvat en bättre lagstiftning och arbetet fortsätter. Författningar som blivit onödiga slopas. Det samma gäller förslag som inte gått framåt. Det ges färre nya initiativ och en samtidig strävan är att EU-lagstiftningen ska bli bättre.

Flera av kommissionens initiativ påverkar väsentligt kommunernas och landskapens verksamhet i Finland. Kommunförbundets utredning år 2014 visar att EU på ett eller annat sätt har en inverkan på ungefär 60 procent av kommunernas uppgifter eller beslut.

Kommunförbundet följer i stor utsträckning Europeiska unionens verksamhet ur kommunernas och landskapens perspektiv, informerar om de EU-ärenden som är viktiga för dem och utövar inflytande på EU:s beslutsfattande. Målet för Kommunförbundets EU-intressebevakning är att direktiven, förordningarna och den övriga EU-lagstiftningen ska stödja kommunernas och landskapens verksamhet, inte ytterligare belasta dem.

Kommunförbundets EU-politiska mål främjas i Finland och i Bryssel. En viktig del av vårt arbete är att påverka beredningen av Finlands ståndpunkter genom att delta i sektioner som lyder under statsrådets EU-kommitté eller i ministeriernas många arbetsgrupper och föra fram Kommunförbundets synpunkter i riksdagens utskott. Tillsammans med de nordiska systerorganisationerna, den europeiska paraplyorganisationen CEMR (Council of European Municipalities and Regions) som företräder kommunerna och regionerna och andra intressentgrupper, utövar Kommunförbundet inflytande på kommissionen, rådet, parlamentet och regionkommitténs ståndpunkter i EU:s lagstiftningsprocess. Det nordiska samarbetet betonas när ärenden som gäller grunderna för vårt välfärdssystem behandlas.

Kommunförbundets strategiska prioriteringar är: steget före, samarbete över gränserna och nyskapande kultur. Förändringshantering och framförhållning, samarbete mellan olika aktörer och nyskapande verksamhetskultur är centrala framgångsfaktorer också i vår EU-intressebevakning.

Kommunförbundets EU-politiska mål

- Kommunernas och landskapens perspektiv och den nordiska kommunbaserade välfärdsmodellens särdrag beaktas i EU:s beslutsfattande.
- EU-lagstiftningens administrativa och ekonomiska konsekvenser på kommunerna och regionerna utreds på förhand.
- EU-lagstiftningen reduceras och förenklas.
- Social rättvisa och välfärd stärks genom konkurrenskraftsmål.
- Regionkommitténs ställning som kommunernas och regionernas röst stärks.
- Kommunernas möjligheter att påverka den nationella beredningen av EU-ärenden förbättras.

Prioriteringarna i Kommunförbundets EU-intressebevakning

Regionalpolitikens framtid efter år 2020

Integrerad EU-politik för Arktis

Ett starkt EU bygger på en stark ekonomisk och monetär union

Europeiska pelaren för sociala rättigheter

Nya möjligheter för vuxna

EU:s ungdomsinitiativ

Implementering av handlingsplanen för cirkulär ekonomi

Implementering av EU:s energistrategi: Europeiska unionens vinterpaket "Ren energi för alla i Europa"

Implementering av EU:s energistrategi: resor och rörlighet på ett utsläppsnålt sätt

EU:s urbana agenda

Europeiska migrationsagendan

Jämställdhet och likabehandling

Implementering av strategin för den digitala inre marknaden

Rättvisare företagsbeskattning

Implementering av kapitalmarknadsunionen

Regionalpolitikens framtid efter år 2020

En av EU:s viktigaste prioriteter är regionalpolitikens framtid efter den nuvarande programperioden 2014–2020. Sedan Maastrichtfördraget ingicks år 1992 har EU:s verksamhet byggt på en fundamental princip, nämligen en ekonomisk, social och regional sammanhållning. På tröskeln till fördragets uppkomst för 25 år sedan finns det nu ett större behov av sammanhållningspolitik än någonsin i Europa. Klimatförändringen, flyktingströmmarna, den krävande globala ekonomin, den åldrande befolkningen och ojämlikheten ger upphov till utmaningar som man måste försöka lösa tillsammans. De gemensamma europeiska målen har via sammanhållningspolitiken kommit bäst till synes på lokal nivå. Det finns ändå ett stort tryck på att se över sammanhållningspolitiken.

EU-kommissionen har inlett förberedelserna för följande programperiod som tar vid 2021. Ett preliminärt utkast om sammanhållningspolitikens struktur kommer att publiceras våren 2017, och ett omfattande offentligt samråd genomförs våren 2017. I slutet av juni ordnas ett sammanhållningsforum och då presenterar kommissionen sina tankar om framtiden mer i detalj. Som det ser

ut nu publiceras en sammanhållningsrapport i slutet av 2017. Rapporten sammanfattar framstegen i den ekonomiska och sociala sammanhållningen inom EU och presenterar de sammanhållningspolitiska riktlinjerna och förfarandena för följande programperiod. I början av 2018 ska kommissionen ge sitt förslag till EU:s följande fleråriga finansieringsram. De förslag till förordningar som reglerar verksamheten under följande programperiod ska också ges år 2018.

Implementeringen av sammanhållningspolitiken, bland annat genom strukturfonderna, har medfört tillväxt och förbättrat sysselsättningen och den sociala sammanhållningen lokalt och regionalt. För att säkerställa en fortsatt gynnsam finansiering från strukturfonderna till de finländska kommunerna och landskapen bör de nationella aktörerna samarbeta i stor omfattning och utöva inflytande i ett tidigt skede. Redan år 2016 har man arbetat med detta för ögonen och en känslig tidpunkt för påverkan är början av år 2017. Den pågående landskapsreformen påverkar också beredningen av den nya programperioden på nationell nivå.

Kommunförbundet anser att sammanhållningspolitiken fortsättningsvis ska spela en aktiv roll i utvecklingen av EU:s konkurrenskraft under den period som inleds år 2021. Sammanhållningspolitiken bör omfatta hela Europa, och den lokala och regionala nivån bör ha en framträdande roll i implementeringen av den. Centrala geografiska teman för de finländska kommunerna och landskapen är särställningen för de glest bebodda områdena i norr, möjligheterna för den arktiska regionen, samarbetet mellan EU och Östersjöområdet samt samarbete vid EU:s yttre gränser gentemot Ryssland.

När målen för den nya programperioden bereds bör fokus ligga på att förenkla programmets administration och strukturer och göra dem flexiblare. Framför allt i medlemsländer med låg finansieringsvolym i förhållande till den regionala ekonomin bör den administrativa bördan lättas upp. Målen för sammanhållningspolitiken bör tas som utgångspunkt när den kopplas till EU:s ekonomiska planeringstermin och det ses vilka möjligheter det finns att utöva inflytande på omläggningen av strukturerna via sammanhållningspolitiken. Samordningen av författningarna om de europeiska struktur- och investeringsfonderna sinsemellan och med författningarna om landsbygdsfonden bör fortsätta.

Det centrala temat under nuvarande programperiod 2014–2020 smart specialisering (smart specialization) bör utgöra underlag för utvecklingen också i fortsättningen. Implementeringen av sammanhållningspolitiken bör i fortsättningen allt mer basera sig på lokala och regionala utgångspunkter och behov. Utvecklingsarbetet bör bygga mer på effekter och programarbetet bör bli flexiblere.

Integrerad EU-politik för Arktis

Kommissionen och den höga representanten för utrikesfrågor och säkerhetspolitik gav i april 2016 det tredje meddelandet om EU:s integrerade politik för den arktiska regionen. De två tidigare meddelandena gavs 2008 och 2012. Det nya meddelandet följer de redan tidigare fastställda riktlinjerna för klimatet och miljön, den hållbara utvecklingen och det regionala samarbetet. I sitt meddelande tar kommissionen upp tre prioriterade områden för den framtida integrerade politiken för Arktis: klimatförändringen och skyddet av den arktiska miljön, hållbar utveckling i Arktis och i omgivningen samt internationellt samarbete i frågor som gäller den arktiska regionen.

Meddelandet ger en heltäckande bild av EU:s verksamhet i Arktis. Hållbar utveckling står fortfarande i fokus för EU:s politik om den arktiska dimensionen, men man talar allt mer också om anpassningsförmåga. I den kommande verksamheten måste också invånarnas traditionella livsmiljöer i regionen och den ekonomiska utvecklingens konsekvenser för den känsliga miljön i Arktis tas i beaktande. För den arktiska regionen är det viktigt att främja ett brett samarbete som också involverar aktörerna på lokal- och regionalplanet i koordineringen av målen och resurserna. Centrala teman är mål och metoder för att motverka och anpassa sig till klimatförändringen, använda naturresurserna på ett hållbart sätt och utnyttja specialkunskaperna i den arktiska regionen.

Det är positivt att meddelandet fokuserar så kraftigt på behovet att stärka koordineringen av de arktiska frågorna. Kommunförbundet anser det vara viktigt att kommissionen vill involvera regionerna och kommunerna i arbetet i det planerade europeiska samarbetsforumet för Arktis. De lokala och regionala myndigheterna borde involveras i de program och projekt som stöder det regionala samarbetet, trafikförbindelserna och en hållbar ekonomisk utveckling i Arktis.

Det är viktigt att beakta de arktiska städernas roll. Investeringar i städernas infrastruktur och till exempel energieffektiva lösningar å ena sidan och lösningar som behövs i fråga om tjänster för befolkningen å andra sidan, särskilt i glest befolkade områden, skapar ny företagsverksamhet.

Centrala frågor för de finländska kommunerna och landskapen är hållbar användning av naturresurserna, fungerande trafik- och dataförbindelser, främjande och produktifiering av innovationer samt beaktande av de möjligheter digitaliseringen medför för att upprätthålla och utveckla lokala näringar, lokal kompetens och kultur. Det är också viktigt att ta till vara ursprungsbefolkningens kunskaper om den arktiska regionen, delta i deras beslutsfattande och samordna olika parterers synpunkter på nationell och regional nivå.

Kommunförbundet betonar att sammanhållningspolitiken också i framtiden måste erbjuda mångsidiga finansiella instrument för utvecklingsarbetet i den arktiska regionen.

Finland är ordförande för Arktiska rådet 2017–2019. Under ordförandeskapet är det viktigt att ta upp också lokala och regionala synpunkter på den arktiska regionens möjligheter och utvecklingsbehov.

Ett starkt EU bygger på en stark ekonomisk och monetär union

Initiativets centrala innehåll består av en vitbok som publicerades våren 2017. I vitboken ligger fokus på den ekonomiska och monetära unionens framtid. I och med Brexit och förändringarna i den europeiska omvärlden verkar innehållet i vitboken ha utvidgats till att omfatta EU:s framtid i ett bredare perspektiv.

Särskilt i Finland är den kommunala ekonomin en väsentlig del i det offentliga finansieringssystemet och är därför nära förbunden med ekonomisk tillväxt, en hållbar offentlig ekonomi, EU:s finansiella reglering och riktlinjerna för utveckling av den ekonomiska och monetära unionen.

Hållbarheten i de offentliga finanserna bör tryggas så att basservicen för kommuninvånarna säkerställs under alla omständigheter och med en skälig skattebörd. Balanserade offentliga finanser är en förutsättning för en hållbar ekonomisk tillväxt och ett socialt hållbart Europa. EU, staten och kommunerna bör tillsammans vara med och stödja den ekonomiska tillväxten. Kommunerna har många investeringsobjekt som förbättrar tjänsterna till kommuninvånarna och samtidigt anställer de människor på lokal nivå och stöder en grön ekonomi. Under ekonomiskt svåra tider måste kommunerna göra tillräckliga investeringar. EU:s och statens åtgärder bör ligga i linje med varandra.

Ett välfungerande och stabilt euroområde är ytterst viktigt för den kommunala ekonomin och Kommunförbundet välkomnar alla sådana åtgärder som bidrar till att detta uppnås. Kommunförbundet framförde tillsammans med den europeiska paraplyorganisationen CEMR (The Council of European Municipalities and Regions) att vitboken (2017) bör innehålla ett avsnitt som behandlar regional- och lokalförvaltningens ekonomi. Särskilt de mekaniska kriterierna i stabilitets- och tillväxtpakten bromsar delvis upp investeringarna på regional och lokal nivå i Europa, eftersom investeringsutgifter som avskrivits under den ekonomiska brukstiden inte periodiseras enligt kriterierna.

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter

Pelaren för sociala rättigheter är en del av kommissionens plan för en djupare och rättvisare ekonomisk och monetär union. Kommissionen följer två handlingslinjer som kompletterar varandra för att etablera pelaren. För det första uppdateras gällande sociallagstiftning så att den överensstämmer med verkligheten i dagens arbetsliv. För det andra definieras referensvärden för sociala frågor utgående från god praxis i medlemsstaterna och för ökad ekonomisk konvergens för verksamhet, kompetens och social trygghet på arbetsmarknaden särskilt inom euroområdet.

Europeiska kommissionen offentliggjorde 8.3.2016 ett första utkast till en pelare för sociala rättigheter. Där definieras en rad centrala principer till stöd för en välfungerande och rättvis arbetsmarknad och för systemen för social trygghet inom euroområdet. Under 2016 samlade kommissionen genom offentliga samråd in synpunkter på innehållet i pelaren och det är meningen att en konsoliderad version av innehållet ska läggas fram våren 2017.

I bästa fall möjliggör pelaren ett utbyte av information och god praxis inte bara mellan medlemsstaterna utan också mellan den regionala och lokala förvaltningen. Den sociala pelaren ska inte vara juridiskt bindande och den får inte heller begränsa medlemsstaternas rätt att fastställa de bärande principerna i sina egna system för social trygghet. Flera av de mål som ställts för pelaren kan bara uppnås via de områden som faller inom ramen för den nationella behörigheten. Medlemsstaterna är strukturellt mycket olika och de åtgärder som behöver vidtas för att främja de sociala rättigheterna i olika länder avviker från varandra. Vid etableringen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör man försäkra sig om att gränserna för unionens behörighet inte överskrids genom olika styrmekanismer eller andra åtgärder.

Den ekonomiska politiken har genomgått märkbara förändringar på en relativt kort tid, och det är för tidigt att bedöma konsekvenserna av förändringarna på balansen i de offentliga finanserna eller om de främjat den ekonomiska tillväxten. Därför är det av största vikt att utreda effekterna av de redan vidtagna åtgärderna och göra eventuella rättelser innan nya beslut fattas om att fördjupa den ekonomiska integrationen.

Kommunförbundets mål är att EU:s ekonomiska konkurrenskraft, medborgarnas välfärd och den sociala rättvisan ska utvecklas på lika villkor. Kommunförbundet anser det vara av största vikt att pelaren för de sociala rättigheterna gäller alla medlemsländer på samma sätt, inte bara länderna inom euroområdet. Det är i någon mån onaturligt att koppla pelaren för de sociala rättigheterna till den ekonomiska och monetära unionen, istället kunde båda två ses som separata instrument för vidareutveckling av EU. I den nuvarande situationen efter Brexit måste EU stå enigt. Klyftan mellan euroländerna och länderna utanför euroområdet bör inte utvidgas.

Immigrations- och asylfrågorna finns inte med i pelaren trots att det är fråga om en betydande social utmaning för Europa idag. Om integrationen misslyckas skulle det innebära förluster för både invandrarna och det mottagande samhället och de samhälls- och ekonomiska kostnaderna kunde bli stora.

Nya möjligheter för vuxna

Kommissionens initiativ, som ursprungligen lades fram under namnet Kompetensgarantin, "Council Recommendation on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults" antogs slutligen under namnet "Nya möjligheter för vuxna". Initiativet är en nödvändig öppning för utveckling av kunskaps- och färdigheter samt för främjande av sysselsättningen. I initiativet stöder EU medlemsstaterna att målmedvetet bygga upp en framsynt och framtidsinriktad utbildnings- och sysselsättningspolitik. EU-länderna måste intensifiera sitt samarbete för att lösa sysselsättningsproblematiken och skapa en bredare kunskapsbas.

Den grundläggande utgångspunkten för samarbetet inom utbildningsområdet är att sätta upp ambitiösa utbildningspolitiska mål och att stödja och följa upp målen med hänsyn till medlemsstaternas nationella utbildningssystem. EU borde fortsätta utveckla samarbetet utan att skapa nya strukturer eller administrativa skyldigheter som ökar medlemsstaternas förvaltningsbörda.

Kommissionen kommer att ge initiativ i anknytning till sitt kompetensprogram under de två följande åren.

Kommunförbundet betonar att initiativen borde gälla alla utbildningsstadier, inklusive småbarnspedagogiken. Samarbetet inom EU kunde med fördel omfatta en högklassig uppföljning av sysselsättningen, yrkesutbildningens attraktivitet och uppdatering av den europeiska referensramen för nyckelkompetenser. Dessutom borde vikten av språkkunskaper och kunskaper om den internationella omvärlden i det framtida arbetslivet beaktas, likaså en bredare kulturell och social dimension. Särskild uppmärksamhet borde läggas vid övergången från ett jobb till ett annat och de färdigheter det kräver.

EU:s ungdomsinitiativ

EU:s ungdomsinitiativ innehåller ett förslag om att skapa en europeisk solidaritetskår och primära åtgärder för att implementera ungdomsperspektiven i kompetensprogrammet; inklusive kvalitetsramar för läroavtalsutbildning och ett förslag om att öka läroavtalsstuderandenas rörlighet, ett förslag om att modernisera skolundervisningen och undervisningen på högre nivå samt ett förslag om att förbättra uppföljningen av utexaminerade eller ungas utbildningsresultat inom yrkesutbildning eller annan utbildning.

Den europeiska solidaritetskåren inledde sin verksamhet i december 2016. Den erbjuder unga under 30 år en möjlighet att aktivt delta i samhällslivet i en anda av solidaritet och samtidigt förvärva nya färdigheter och erfarenheter, till exempel språkkunskaper.

Kommunförbundet konstaterar att det är viktigt att utöka de ungas delaktighet i samhället, i olika åtgärder och i beslutsfattandet och inflytandet över sitt eget liv. På så sätt kan man förebygga marginalisering och finna nya sätt att påverka och agera i kommunerna och regionerna. Tredje sektorn och volontärarbetet har också en stor betydelse för genomförandet av dessa mål. I bästa fall kunde arbetet i framtiden bidra till att de samhälleliga sociala spänningarna minskar (nationalism, populism, invandring, den växande klyftan mellan rika och fattiga).

Implementering av handlingsplanen för cirkulär ekonomi

Syftet med paketet om cirkulär ekonomi är att åtgärda problem som rör ekonomin och miljön genom en så effektiv resursanvändning som möjligt längs hela värdekedjan (t.ex. hållbar konsumtion, produktion och avfallshantering) och via innovationer, och därigenom möjliggöra utveckling av nya marknader och företagsmodeller. Programmet består av en allmän handlingsplan med åtgärder för uppföljning av framsteg och ett förslag med långsiktiga mål på avfallsområdet. Avfallsförslaget innehåller långsiktiga mål. Ändringen av direktiven för avfallsområdet var de enda konkreta lagstiftningsåtgärder som kommissionen offentliggjorde samtidigt med handlingsplanen i december 2015.

Främjandet av programmet för cirkulär ekonomi fortgår år 2017 genom behandling av avfallsdirektiven. Som en del av vattenåtgärderna i handlingsplanen för cirkulär ekonomi har kommissionen för avsikt att bereda ett förslag till förordning om minimikraven för återanvänt vatten och se över dricksvattendirektivet. Som en del av handlingsplanen utarbetar kommissionen också en strategi för användning, återanvändning och återvinning av plast, ett initiativ för att åtgärda rättsliga, tekniska eller praktiska hinder i lagstiftningen om kemi-, produkt- och avfallsområdet. Vidare utarbetar kommissionen en uppföljningsram för den cirkulära ekonomin.

Kommunförbundet understöder i princip implementeringen av åtgärderna för att främja cirkulär ekonomi och övergången från linjär ekonomi. Det är mycket viktigt att beakta alla skeden i produktionscykeln och kontrollera de totala konsekvenserna. Kommunernas åtgärder, till exempel klimatstrategierna och grön offentlig upphandling bör stödjas på frivillig basis. Den finländska lagstiftningen och EU-lagstiftningen bör ligga i linje med dessa åtgärder och de bör inte begränsas eller försvåras genom reglering.

Kommunförbundet understöder de föreslagna målen i kommissionens färdplan och arbetsprogram för att bredda åtgärdsfokus från avfallshantering till produktpolitik och till en marknad för återanvändning av råvaror. Kommissionens avsikt att fokusera på att åtgärda brister i genomförandet av de redan uppsatta målen är också värd att understöda. Vidare understöder Kommunförbundet lösningar som bättre än tidigare beaktar medlemsländernas skillnader, utmaningar och möjligheter att uppnå målen för den cirkulära ekonomin och avfallshanteringen. Vikt bör läggas vid att lätta upp den administrativa bördan och till exempel förenkla rapporterings- och tillståndspraxis. Kommunförbundet stöder också tanken på att skapa innovationer för att främja den cirkulära ekonomin.

I de fortsatta förhandlingarna som gäller paketet om cirkulär ekonomi är det enligt Kommunförbundet mycket viktigt att kommunernas perspektiv beaktas när Europaparlamentet och rådet utformar sina ställningstaganden så att Europa får en samhällsligt fungerande modell för cirkulär ekonomi. När avfallsdirektiven utvecklas är det mycket viktigt att komma ihåg att syftet med den offentliga avfallshanteringen är att säkerställa en kostnadseffektiv avfallshantering på lika villkor, att förebygga såväl de risker och olägenheter för hälsan och miljön som beror på avfallet och avfallshanteringen. Därför bör en ökad återanvändning basera sig på marknadens engagemang och stödja en genuin ekonomisk modell. Åtgärderna bör inte leda till ett återvinnings-system av dålig kvalitet som är dyrt för invånarna.

Kommunförbundet förhåller sig tveksamt till förslagen om återanvändning av vatten och deras rättsligt bindande karaktär.

Kommissionen planerar att ge ett förslag till lagstiftning om minimikraven för återanvänt vatten, om det används till exempel för bevattning eller grundvattenbildning. Kommunförbundet inser att åtgärderna är nödvändiga, men anser att bindande åtgärder i första hand borde tillämpas i regioner som lider av betydande vattenbrist. Åtgärderna får åtminstone inte öka hälso- och miljöriskerna eller den administrativa bördan.

Implementering av EU:s energistrategi: Europeiska unionens vinterpaket "Ren energi för alla i Europa"

EU-kommissionen fortsätter att verkställa sin energistrategi och offentliggjorde den 30 november 2016 ett brett paket om kommunikation och förslag till direktiv som syftar till att styra den ekonomiska moderniseringen genom att prioritera energieffektivitet, uppnå globalt ledarskap inom förnybar energi och erbjuda konsumenterna rimliga avtalsvillkor. Direktivförslagen och tillkännagivandena gäller översynen av direktivet om förnybar energi och hållbarhetskriterierna för bioenergi, översynen av direktivet om energieffektivitet och direktivet om byggnadernas energieffektivitet, ett paket som gäller elmarknadsmodellen och energiunionens förvaltningsmodell. Vinterpaketet syftar till att uppnå EU:s gemensamma mål att minska utsläppen med 40 procent fram till 2030. Kommissionen föreslår också ett bindande mål för en energieffektivitet på 30 procent fram till år 2030. I fördelningen av bördan förpliktas Finland att minska växthusgasutsläppen med 39 procent på områden utanför EU:s handel med utsläppsrätt.

Ett initiativ om att påskynda innovationer som en del av ren energi stöder forskning och spridning av de tekniska innovationer som energieffektivitet och förnybara energikällor förutsätter för att de mål som satts upp i Parisavtalet och i EU:s mål för 2030 om utfasning av fossila bränslen ska uppnås. Parlamentet och rådet borde prioritera alla de förslag som kommissionen lagt fram om energiunionen år 2015 och 2016. Dessa omfattar nämnda energipaket, paketet om trygg naturgasförsörjning, EU:s system för handel av utsläppsrätter med tillhörande regler om fördelning av bördan samt markanvändning och skogsbruk.

Kommunförbundet följer noga implementeringen av vinterpaketet inom EU och för fram kommunernas perspektiv i behandlingen av direktivförslagen och initiativen. I första hand fokuserar

vi på de nya översynerna av direktiven för energieffektivitet och behandlingen av förnybara energikällor.

Energifrågorna är centrala för kommunerna eftersom de och deras energibolag är stora energiproducenter. Kommunerna är också betydande energikonsumenter. Energilösningarna är en del av kommunernas långsiktiga samhälls- och trafikplanering och är på många sätt relaterade till den offentliga upphandlingen.

Implementering av EU:s energistrategi: Resor och rörlighet på ett utsläppsnålt sätt

Syftet med strategin för utsläppsnålt rörlighet är att i hög grad främja moderniseringen av EU:s ekonomi, bidra till minskningen av trafikutsläpp och uppfylla EU:s åtaganden i enlighet med Parisavtalet. Målet är också att minska utsläpp som är skadliga för hälsan. Strategin fokuserar på tre teman: 1) högre effektivitet i transportsystemen, 2) utsläppsnåla energialternativ för transporter och 3) fordon med låga eller inga utsläpp. Insatserna koncentreras särskilt till vägtransporterna eftersom deras andel av växthusgasutsläppen uppgår till mer än 70 procent.

Målet är att med hjälp av digital teknik göra trafiksystemet säkrare, effektivare och mer inkluderande. Enligt strategin borde hela EU röra sig i riktning mot avståndsbaserade vägavgiftssystem, baserade på faktiskt tillryggalagd sträcka i kilometer, för att de bättre återspeglar principen att förorenaren och användaren ska betala. Åtgärder för att stödja integration av olika trafikformer spelar också en viktig roll. Exempelvis planeringen av markanvändningen i stadsregionerna borde också beakta det nuvarande spårtrafiknätet och möjligheterna att utveckla det. Övergången till utsläppsnåla energialternativ i trafiken accelererar. En stor del av alternativa bränslen (inklusive elektricitet) förutsätter att en ny infrastruktur för distribution byggs upp inom hela EU. En ny testmetod för mätning av personbilars och lätta fordons värden för koldioxidutsläpp och bränsleförbrukning tas i bruk. Standarderna för tiden efter 2020 kommer att basera sig på den här metoden. Skapandet av marknader för utsläppsnåla och utsläppsfria fordon främjas bland annat genom bättre information till konsumenterna och genom regler för den offentliga upphandlingen.

I Finland är utvecklingen av ett distributionsnät för de nya drivkrafterna i trafiken på gång. Utvecklingen utgår från direktivet om utbyggnad av infrastrukt-

turen för alternativa bränslen (nedan infrastrukturdirektivet). Det är meningen att nätet byggs upp på marknadsvillkor och kommunerna förväntas inte själva bygga upp eller finansiera den alternativa infrastrukturen för distributionen av drivkrafter. Kommunernas roll är att vid behov delta i planeringen av infrastrukturen och sörja för att den på lokal nivå kopplas till det övriga trafiknätet. Ett undantag kan vara de lösningar som gäller kollektivtrafikens distributionsnät som konkurrensutsatts av kommunerna och kollektivtrafikmyndigheterna.

Kommunförbundet konstaterar att strategin om utsläppssnål rörlighet är välunderbyggd och aktuell. Strategins mål är allmänna och ligger i linje med kommunernas egna mål. Kommunerna är centrala aktörer i utvecklingen av trafiksystemet och minskningen av utsläppen kring rörligheten. De lagstiftningsprojekt som utgår från initiativet bör stödja kommunerna att förbättra säkerheten, funktionaliteten, utsläppsneutraliteten och effektiviteten i trafiknäten, transportformerna och transporttjänsterna. För kommunerna är det viktigt att experimentera och ta i bruk nya lösningar och transporttjänster, där en ny slags digital teknik utnyttjas.

I arbetet för att minska trafikutsläppen bör kostnaderna för åtgärderna, inverkan på människornas vardag och på transportkostnaderna tas i beaktande och därigenom på livskraften i olika regioner och kommuner. I lagstiftningen bör en utsläppssnål och utsläppsfri rörlighet eftersträvas på ett kostnadseffektivt och teknologineutralt sätt. När målen sätts upp bör befolkningstätheten och de regionala förhållandena beaktas. De lagstiftningsprojekt med hjälp av vilka strategin realiserar bör för kommunernas del vara kostnadsneutrala. Det är lokalplanet som bör fatta beslut om konkreta åtgärder och också bära det ekonomiska ansvaret för konsekvenserna av sina val.

Lösningarna för vägavgiftssystemen på EU-nivå borde också stödja implementeringen av sådana system i enskilda stadsregioner. I de nationella lösningarna får kilometerbaserade avgifter inte höja kostnaderna för långdistanstrafik eller för resor och transporter till en orimlig nivå.

EU:s urbana agenda

Syftet med den urbana agendan är att främja stadspolitiken inom EU, ge städerna möjlighet att vara med och utforma EU-politiken, få sina röster hörda och bättre än tidigare gå i spetsen för utvecklingen av hela EU och målen för EU-2020. EU har också tidigare erbjudit städer möjlighet till erfarenhetsutbyte i olika slags nätverk (URBACT). URBACT har inte i tillräcklig mån försökt hitta god praxis i nationella stadspolicyn eller fungerande strategisk praxis. EU:s urbana agenda är viktig eftersom den är ett steg mot ett systematiskt utbyte av politikerfarenheter och utveckling av praxis för policyn inom valda teman.

I Amsterdam avtalades våren 2016 om hur man ska gå vidare med den urbana agendan (den s.k. Pact of Amsterdam). För att främja de 12 utvalda temana skapas en öppen partnerskapsgrupp, som utarbetar bästa policypraxis inom respektive tema. Hittills har finländska städer varit med åtminstone i nätverk där digitalisering och städernas luftkvalitet behandlas. Kommunförbundet har arbetat för ett bostadsnätverk, vars syfte är att lyfta fram en offentlig bostadsproduktion till skäligt pris. Fram till 30.12.2016 har det varit möjligt att ansöka om medlemskap i de sista temanätverken.

Temanätverk

- klimatanpassning,
- energiövergång,
- hållbart nyttjande av mark och naturbaserade lösningar,
- innovativ och ansvarsfull offentlig upphandling.

Kommunförbundet anser att när god praxis i stadspolitiken analyseras ska det samtidigt säkerställas att huvudansvaret för stadspolitiken finns kvar hos medlemsländerna. EU kompletterar medlemsstaternas åtgärder. Det viktigaste i den urbana agendan är att det handlar om en gemensam process som ökar förståelsen för de politiklösningar som är bäst i urbana miljöer. Kommunförbundet välkomnar syftet med den urbana agendan, vilket möjliggör också lärande och informationsutbyte mellan medlemsstaterna och städerna då stadspolitiken i olika länder drivs på nationell nivå. Utgående från denna förståelse kan inflytande sedan utövas på politikområdena inom EU och nationellt.

Europeiska migrationsagendan

I maj 2015 offentliggjorde europeiska kommissionen sin migrationsagenda, som syftar till att förbättra kontrollen över migrationen i Europa. Centrala åtgärder är: stärkande av EU:s närvaro i Medelhavet för att rädda liv, bekämpa människosmuggling, omplacering av asylsökande inom EU och mottagning av kvotflyktingar, (vidarebosättning), nära samarbete mellan EU och tredje länder för att bekämpa illegal migration samt EU:s åtgärder för att hjälpa de medlemsländer som ligger i frontlinjen. Som en fortsättning på migrationsagendan gav kommissionen 7.6.2016 ett meddelande om en partnerskapsram med tredjeländer.

I juli 2016 lade kommissionen fram förslag för att slutföra reformen av ett gemensamt asylsystem i Europa. Kommissionens mål är att upprätta en asylpolitik som är effektiv, rättvis och respekterar människovärdet och som fungerar i både normala situationer och då migrationstrycket ökar. På EU-nivå skapas det gemensamma och enhetliga regler för asylsystemet.

Utöver migrationsagendan gav kommissionen i juni 2016 ett meddelande om en handlingsplan för integration av tredjelandsmedborgare. Även om medlemsstaterna i första hand har befogenhet att integrera tredjelandsmedborgare lägger kommissionen i sin handlingsplan fram en gemensam politisk ram som syftar till att stödja medlemsstaterna i integrationen. Kommissionen vill också höja det finansieringsstöd som medlemsstaterna beviljas från asyl-, invandrings- och integrationsfonden så att de kan förbättra sina integrationsfrämjande åtgärder, bland annat inom utbildningen, på arbetsmarknaden, i tillgången till basservice och främja delaktigheten. Kommissionen följer implementeringen av åtgärderna i handlingsplanen och föreslår vid behov ytterligare åtgärder.

Kommissionens mål år 2017 är ett EU som skyddar unionens gränser och som bedriver en ansvarsfull invandringspolitik. Hanteringen av flyktingströmmen samtidigt som de asylsökandes skydd i Europa säkerställs är fortfarande en aktuell utmaning. Kommissionen fortsätter genomföra åtgärderna som inleddes för några år sedan så att de asylsökande kan ges direkt stöd och deras integration i de mottagande samhällena i Europa och tredjeländer främjas.

År 2017 görs en halvtidsöversyn av den europeiska migrationsagendan. I översynen sammanställs på bred basis olika åtgärder som vidtagits för att genomföra agendan. I översynen beaktas också arbetet med tredjeländerna.

Kommunförbundet betonar att Finland ska ge skyddsbehövande ett högklassigt internationellt skydd. I Finland har staten huvudansvaret för invandringspolitiken som även omfattar flyktingpolitiken. Också kommunerna har en betydelsefull roll när det gäller att bära humanitärt ansvar. Det är viktigt att kommunerna kan utnyttja EU-finansieringen i sina integrationsåtgärder.

Kommunförbundet välkomnar EU:s åtgärder för att främja arbetskraftsinvandringen. Integrationen och tillståndspraxis i samband med rekryteringen av tredjelandsmedborgare bör höra till de enskilda ländernas befogenheter också i fortsättningen.

Jämställdhet och likabehandling

Enligt kommissionens arbetsprogram kommer ett förslag om en pelare för sociala rättigheter att läggas fram i början av år 2017. Det är fråga om ett brett förslag som innehåller både lagstiftningsinitiativ och andra initiativ. Centralt för jämställdheten mellan könen och likabehandlingen är samordning av arbetet och familjelivet och socialt skydd. Att främja samordningen av arbets- och familjelivet så att männen tar ett större omsorgsansvar har en positiv inverkan på kommunernas verksamhet och på uppkomsten av ett mer jämställt samhälle. Socialt skydd är ett tema i förslaget till pelare för sociala rättigheter. Men i det behandlas inte förebyggandet och bekämpningen av våld mot kvinnor och våld i nära relationer som är ett allvarligt problem i alla medlemsstater. Förutom mänskligt lidande och kränkning av mänskliga rättigheter orsakar våldet betydande kostnader för samhället.

En brist i arbetsprogrammet är att det saknas en övergripande jämställdhetsstrategi för kommissionen där jämställdhet beaktas i olika politikområden, till exempel i den ekonomiska planeringsterminen. I det sysselsättningsfrämjande arbetet bör vikt läggas vid kvinnors sysselsättning och minskning av yrkessegregering efter kön.

I meddelandet om arbetsprogrammet sägs att unionens arbete för anslutning till den Europeiska människorättskonventionen fortsätter.

Kommunförbundet välkomnar målet att fokusera förutom på ekonomin också på social välfärd och att samtidigt främja jämställdheten mellan könen med hjälp av nya åtgärder för att bland

annat samordna arbetet och familjelivet. Att främja medborgarnas välfärd och förebygga fattigdom och utslagning påverkar ekonomin och minskar på lång sikt kostnaderna på nationell och lokal nivå. Unionen bör stärka förebyggandet av våld mot kvinnor. Unionen bör stödja främjandet av jämställdhet och likabehandling på lokalplanet samt anta och implementera den Europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå.

Kommunförbundet framhåller vikten av att bedöma de samhällsliga konsekvenserna av politiska och särskilt ekonomiska beslut, och hur de påverkar likabehandlingen av medborgarna och jämställdheten mellan könen. Särskild vikt bör läggas vid situationen för flickor och pojkar, kvinnor och män i befolkningsgrupper som är i svagare ställning.

Genom att främja jämställdheten och likabehandlingen skapas ett mångfasetterat samhälle och innebär att allas potential kommer till användning också i den ekonomiska utvecklingen.

Implementering av strategin för den digitala inre marknaden – Halvtidsöversyn av strategin för den digitala inre marknaden

Den digitala inre marknaden är en av EU:s främsta prioriteter. Avsikten är att förena de nationella marknadsområdena till en enhetlig inre marknad. Genomförandet av strategin fortsätter med flera åtgärdshelheter:

Kommissionen offentliggjorde 19.4.2016 EU:s åtgärdsplan för elektronisk förvaltning 2016–2020. Planen innehåller 20 åtgärder för att påskynda den digitala utvecklingen inom offentlig förvaltning. Kommissionen vill genom åtgärdsplanen sätta fart på moderniseringen av den offentliga sektorn och koordineringen av den elektroniska förvaltningens resurser.

Kommissionen anser att de digitala tjänsterna inom den offentliga förvaltningen tillsvidare inte är friktionsfritt tillgängliga för medborgarna och företagen i hela Europa. Avsikten med åtgärdsplanen är att skapa en långsiktig vision av principer som medlemsstaterna kan förankra sina strategier och åtgärder i.

Genom åtgärdsplanen för elektronisk förvaltning vill kommissionen bland annat hjälpa EU:s medlemsstater att utveckla gränsöverskridande elektroniska hälso- och sjukvårdstjänster, påskynda övergången till e-upphandlingspraxis, e-underskrifter och till principen om "endast en gång" i offentliga upphandlingar samt sätta ett pilotprojekt med myndigheterna där principen tillämpas på företag över statsgränserna.

Samtidigt offentliggjordes en rad andra initiativ, till exempel initiativet för europeiska molntjänster och initiativet för digitalisering av den europeiska industrin.

Strategin för den digitala inre marknaden påverkar kommunernas verksamhetsmiljö på många sätt. Bland annat följande områden berör kommunerna: öppna data, certifierade molntjänster, e-hälsotjänster, e-upphandlingspraxis, trafikplanering, smarta mått inom energisektorn, upphovsrättslagstiftning, dataskydd och e-arkivering. Strategin är starkt företags- och konsumentcentrerad. Den offentliga förvaltningens roll i tillhandahållandet och produktionen av tjänster behandlas främst som en fristående del av e-förvaltningen.

Kommunförbundet understöder tanken om att utnyttja den digitala inre marknaden i större omfattning än för närvarande. Kommunerna bör tydligt tas i beaktande då strategin realiserar, eftersom de på central nivå producerar sådana tjänster som enligt kommissionen kommer att gagnas mest av digitala lösningar: sociala tjänster, hälsosektorn, bildningssektorn och kulturen.

Rättvisare företagsbeskattning

Initiativet innehåller många olika slags skatteåtgärder, vilka är en naturlig fortsättning på de åtgärder kommissionen nyligen lagt fram inom beskattningen. Under år 2016 offentliggjorde kommissionen följande initiativ för utveckling av företagsbeskattningen.

- Ett omfattande skattepaket, där olika metoder för att bekämpa bolagsskatteflykt presenteras, offentliggjordes 28.1.2016.
- Ett förslag för att ändra bokslutsdirektivet så att stora multinationella företag landsspecifikt ska rapportera i vilket EU-land de får sina vinster och i vilket land de betalar sin skatt, offentliggjort 2.4.2016

-
- En handlingsplan för revidering av EU:s moms-system, där en rad åtgärder för utveckling av momsen föreslås, offentliggjort 7.4.2016.
 - Förslag till rådets direktiv om en gemensam bolagsskattebas (CCTB) och en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB), offentliggjort 25.10.2016.

År 2016 uppgår de finländska kommunernas samfundsskatt till uppskattningsvis cirka 1,5 miljarder euro som används för finansiering av servicen till invånarna. Omkring en tredjedel av de totala samfundsskatteintäkterna tillfaller kommunerna.

Kommunförbundet är i princip positivt inställt till kommissionens förslag om utveckling av EU:s företagsbeskattning, bekämpning av skatteflykt, förebyggande av skadlig skatteplanering samt genomförande av OECD:s BEPS-projekt (vinstförflyttningar och erosion av medlemsstaternas skattebaser).

EU bör gå vidare med sina ambitioner på skatteområdet. Arbetet med de initiativ som offentliggjorts hittills bör slutföras och genomföras effektivt. En enhetlig företagskattebas på EU-nivå och landsspecifik rapportering av skatte- och inkomstutgifter är ägnat att trygga medlemsstaternas företagskattebas. Om samfundsskattebasen konsolideras på koncernnivå (CCCTB) ska Finland lämna in ett förslag till rådet om hur skatteinkomsterna fördelas mellan olika länder så att värdeökningen på varor och tjänster i olika länder beaktas i fördelningsgrunderna.

Kommunförbundet understöder initiativen i den handlingsplan som kommissionen offentliggjort. Handlingsplanen innehåller inte några speciella förslag om ändring av momsbeskattningen, vilket kan anses vara positivt eftersom Finland har löst problemen kring konkurrensneutraliteten mellan den offentliga och privata sektorn via ett system med skatteåterbäring till kommunerna.

Implementering av kapitalmarknadsunionen

Kapitalmarknadsunionen och ett välfungerande finansieringssystem är grundläggande förutsättningar för främjandet av Europeiska unionens investeringar, ekonomiska tillväxt och sysselsättningsmål.

Det är viktigt med en välfungerande medelsanskaffning och en bred tillgång till kapitalunionen också för kommunerna, kommunala bolag och andra lokala aktörer. De finländska kommunerna har ett stort behov av investeringar och i praktiken använder de olika slags alternativ lånefinansiering nästan enbart för investeringar.

En välfungerande kapitalmarknadsunion är en avgörande faktor inte bara för en trovärdig medelsanskaffning utan också för minskning av kostnader som är centralt i kommunernas ekonomi. Avregleringen och avlägsnandet av hinder stöder också de finländska kommunernas mål, men samtidigt borde kommunernas särdrag också beaktas, i synnerhet lågrisker.

För investerarna är det viktigt att kunna välja mellan många olika kreditrisker och projekt av olika kvalitet och kvantitet. Kapitalmarknadsunionen och dess spelregler kan underlätta bedömningen av risker.

Kommunförbundet stöder alla de mål och metoder, där en välfungerande finansiering tillsammans med högklassiga investeringar bidrar till en positiv ekonomisk utveckling och sysselsättning.

Regionkommitténs plenum, Ossi Martikainen (2:a från vänster) rapporterar och Markku Markkula (2:a från höger) ordf.

Skulptur av ingången till Europeiska parlamentet, byggnaden Paul Henri Spaak.

